

Avaluació dels Aprenentatges a l'Assignatura de Practiques Externes del Grau de Nutrició Humana i Dietètica

INFORME FINAL PID

Coordinadora: Dra Mireia Urpi Sarda

1. DADES DEL PROJECTE

NOM DEL PROJECTE:

Avaluació dels aprenentatges a l'assignatura de Practiques Externes del grau de Nutrició Humana i Dietètica

CODI DEL PROJECTE:

2017PID-UB/007

DATES D'INICI I FINALITZACIÓ DE L'ACTUACIÓ: 15 de setembre de 2017 fins a 15 de setembre de 2019

COORDINACIÓ:

URPI SARDA, MIREIA

PARTICIPANTS:

AMAT MIRALLES, CONCEPCIÓ;
ANDRES LACUEVA, CRISTINA;
FARRAN CODINA, ANDREU;
ILLAN VILLANUEVA, MONTSERRAT;
LIZARRAGA DALLO, MARIA ANTONIA;
LLORACH ASUNCION, RAFAEL;
TORRADO PRAT, XAVIER

ALTRES PARTICIPANTS

REGUANT, MERCEDES

2. RESUM I DESCRIPTORS

2.1 RESUM

El context d'aplicació del projecte que se sol·licita és el pràcticum del grau de Nutrició Humana i Dietètica (NHD), que es concreta en l'assignatura de Pràctiques Externes. En el projecte d'innovació docent previ (2015PID-UB/020) vam dissenyar activitats d'aprenentatge encaminades a millorar l'adquisició de competències transversals i específiques en el decurs d'aquesta assignatura. Un punt feble del procés és l'apartat de l'avaluació, que en aquest cas ha de tenir un tractament molt diferent al de l'avaluació de les assignatures convencionals.

Un element que caracteritza les Pràctiques Externes del grau de NHD és que els alumnes fan l'estada en pràctiques en àmbits diversos: pràctiques clíniques, restauració col·lectiva, empreses d'alimentació, empreses de consultoria, salut pública, esport, recerca. Ens cal un sistema per ajudar els tutors dels centres a fer una avaluació objectiva de l'activitat desenvolupada pels estudiants assignats. D'altra banda, els estudiants també porten a terme activitats acadèmiques tutoritzades per professors de la Facultat. Aquestes activitats són el punt de trobada de tots els estudiants i permeten el debat i la posada en comú d'experiències diverses. Calen també instruments d'avaluació d'aquestes activitats i poder acreditar finalment l'assoliment de les competències específiques i transversals del Pràcticum.

L'objectiu principal d'aquest projecte d'innovació docent és dissenyar instruments per avaluar l'aprenentatge durant la formació pràctica dels estudiants de Pràctiques Externes del grau de Nutrició Humana i Dietètica. Un segon objectiu és establir un espai de comunicació entre els centres receptors i la Facultat.

Els resultats principals d'aquest projecte han estat la creació i disseny de dos guies d'avaluació: un pels tutors dels centres de Pràctiques Externes i l'altre pels tutors acadèmics per avaluar les activitats dels estudiants a la carpeta d'aprenentatge. Els instruments creats ens serveixen per avaluar als estudiants de manera homogènia i uniforme, amb criteris comuns per a tots. Aquestes eines discriminen millor els estudiants de nivells diferents i faciliten l'avaluació de competències que es treballen durant el període de Pràctiques Externes.

2.2 DESCRIPTORS

Línies d'innovació vinculades

- a) Aprenentatge professionalitzador
 - Competències transversals
 - Pràcticum
- b) Avaluació
 - Avaluació acreditativa
 - Avaluació continuada
 - Avaluació formativa
 - Instruments d'avaluació (rúbriques)
- c) Equip docent
- d) Metodologies actives per l'aprenentatge
 - Mentoria i tutoria

Paraules clau

- Instruments d'avaluació
- Pràcticum de Nutrició Humana i Dietètica
- Equip docent

3. MANCANCES DETECTADES

Les Pràctiques Externes engloben les pràctiques que fan els alumnes al centre i les activitats encomanades de forma global: diari reflexiu, desenvolupament d'un cas, coneixement del centre, anàlisi de competències professionals. Aquestes activitats les fa l'alumne de forma autònoma i queden registrades a la carpeta d'aprenentatge. Actualment tenim rúbriques per avaluar les activitats però manquen les eines per avaluar els aspectes relacionats amb les competències.

- a) L'avaluació que fan els tutors de centre no discrimina: A l'assignatura de Pràctiques Externes tenim una oferta permanent de centres, amb tutors que es mantenen al llarg dels cursos. Durant els darrers anys hem comprovat que alguns tutors avaluen de forma similar a tots els alumnes, amb notes elevades en tots els casos. Aquest fet ens ha portat a pensar que la manera d'avaluar no permet discriminar el grau d'assoliment de competències dels diferents estudiants.
- b) L'avaluació que fan els tutors acadèmics discrimina poc: També hem comprovat que la manera d'avaluar dels tutors acadèmics no és uniforme. Cada tutor té un perfil propi a l'hora d'avaluar, de manera que hi ha tutors que sempre avaluen a l'alça i altres tutors que sempre avaluen a la baixa. Hem atribuït aquesta manca d'homogeneïtat a la falta d'instruments d'avaluació adequats que permetin objectivar els resultats d'aprenentatge de les diferents activitats. Per tant, cal dissenyar i aplicar instruments adequats per tal de millorar l'avaluació de manera que els criteris siguin entesos i aplicats de la mateixa manera per part de tot el professorat. D'aquesta manera creiem que també millorarà la capacitat de discriminar entre alumnes de nivells diferents.
- c) Les guies d'avaluació actuals no fan referència directa a les competències que cal assolir: Les guies d'avaluació que es proporcionen als tutors dels centres i als tutors acadèmics no es refereixen a competències concretes sinó que són preguntes amples i senzilles que poden portar a confusió respecte de les competències que s'han d'avaluar. Per tant, creiem necessari el disseny d'eines que avaluin les competències transversals i específiques que es treballen durant les pràctiques.
- d) Manca de comunicació entre els tutors del centre i el professorat: Actualment la relació entre el professorat que forma l'equip docent de les Pràctiques Externes i els tutors dels centres receptors és escassa. Es pretén treballar aquest aspecte, clau per a la millora de l'organització de l'assignatura i de la formació dels estudiants, a través de l'organització de jornades i activitats i de l'elaboració de documents de suport que ajudin a intensificar aquest vincle.

Per tant, ens volem centrar en el disseny de d'instruments d'avaluació per les seves avantatges quant a l'avaluació dels aprenentatges per personal docent diferent i divers. Per exemple, les rúbriques com a instruments d'avaluació (Alsina 2013) han estat molt utilitzades en els últims anys en diferents contextos i assignatures de Pràcticum (Paredes 2014; Martiàñez 2015; Lima-Rodríguez 2015). Per dissenyar aquestes eines es necessita el suport i la formació per part de personal especialitat en metodologies d'avaluació (Mauri 2014, Paredes 2014; Reguant 2018). Aquesta formació és necessària tant pels tutors dels centres receptors com pels tutors acadèmics i per tant es proposen en els objectius esmentats a continuació.

4. OBJECTIUS

L'objectiu principal d'aquest projecte d'innovació docent és dissenyar instruments per avaluar l'aprenentatge durant la formació pràctica dels estudiants de Pràctiques Externes del grau de Nutrició Humana i Dietètica.

Aquest objectiu general es concreta en diferents objectius específics:

4.1 Integrar els tutors dels centres receptors de Pràctiques Externes a l'equip docent de l'assignatura com a elements clau en la formació dels estudiants. A partir d'aquest enunciat es desenvoluparan activitats de formació pels tutors per a la millora de la seva tasca docent.

4.2 Organitzar trobades entre els membres de l'equip docent de les Pràctiques Externes (que són els tutors acadèmics dels estudiants) i els tutors dels centres receptors per analitzar les activitats d'aprenentatge que fan els estudiants i planificar l'avaluació de les pràctiques tenint en compte els diferents àmbits en que es duen a terme.

4.3 Dissenyar instruments d'avaluació per valorar l'aprenentatge en la formació pràctica dels estudiants en els centres receptors en els diferents àmbits on realitzen les pràctiques.

4.4 Dissenyar instruments d'avaluació per a les activitats que fan els estudiants i que queden plasmades a la carpeta d'aprenentatge. Aquestes activitats van ser dissenyades en el marc d'un PID anterior.

5. DESENVOLUPAMENT DE L'ACTUACIÓ

5.1 ACTIVITATS DUTES A TERME

El projecte previst per una anualitat es va haver de prorrogar un curs més per tal de poder complir tots els objectius previstos. Les activitats i accions previstes es van realitzar totes en aquestes dues anualitats en l'ordre programat originalment.

▪ **ORGANITZACIÓ DE LA 1A JORNADA DE PRÀCTIQUES EXTERNES DE NHD (8 de juny de 2017)**

El dia 8 de juny de 2017 es va organitzar una jornada on es convidaren els tutors de Pràctiques Externes dels centres i els tutors acadèmics. Hi va haver una bona acceptació i participació per part de tots els membres invitats. A la figura 1 es mostra el programa de la jornada.

- Un dels principals objectius d'aquesta trobada fou enfortir les relacions entre centres de pràctiques i universitat i anar-se coneixent cada vegada més els tutors i els professors de l'assignatura de Pràctiques Externes. La jornada es va organitzar amb una sèrie d'objectius:
 - a) Explicar la organització acadèmica de l'assignatura i es presentaren els canvis que s'havien realitzat a l'assignatura en els últims cursos presentant la carpeta d'aprenentatge que fan els estudiants;
 - b) Proporcionar una formació en avaluació de competències per als tutors i implicar-los en aquest punt tant important en la formació dels estudiants que és l'avaluació per competències a les pràctiques. En aquest aspecte, es va organitzar una xerrada sobre l'avaluació de competències que impartí el Dr. Josep Alsina, Vicedegà de la Facultat d'Educació i expert en rúbriques d'avaluació;
 - c) una xerrada específica d'un aspecte d'interès per a tots els nutricionistes-dietistes tutors; en aquest aspecte, es va convidar a la jornada l'Alicia Costa, Nutricionista-Dietista del Consorci Sanitari Maresme i Professora Associada UB, perquè parlés d'un tema actual i novedós en Nutrició com és el "Diagnòstic, tractament i intervenció dietètic-nutricional del pacient amb disfàgia".D'aquesta manera, a més de constituir un lloc de trobada dels professionals externs amb el centre educatiu també és una ocasió de formar els tutors en els àmbits pedagògics i d'actualització de coneixements específics.

▪ **ACTIVITAT DE FORMACIÓ PER A PROFESSORAT**

En el projecte d'innovació vam sol·licitar una ajuda de formació per tal de desenvolupar els instruments d'avaluació per l'assignatura de Pràctiques Externes. El RIMDA ens va posar en contacte amb la Dra Mercedes Reguant, actualment professora lectora del Departament de Mètodes d'Investigació i Diagnòstic en Educació de la Facultat d'Educació que va organitzar un programa de formació titulat "*Creació d'instruments d'avaluació en l'àmbit de Pràctiques Externes*" de 12 hores de durada entre el 10 de gener de 2018 i el 31 de gener de 2019. Aquest programa es va concretar en diversos tallers que van ser molt enriquidors ja que van permetre treballar en la creació d'aquestes eines d'avaluació.

The image shows a poster for the '1st Day of External Practicum Tutors' (1ª Jornada de Tutors de Pràctiques Externes de NHD-UB) held on June 8, 2017, at the Food Campus of Torribera UB, Santa Coloma de Gramenet. The poster features logos for the University of Barcelona, the Food Campus, B:KC (Barcelona Knowledge Campus), and HUBC. The program is structured as follows:

PROGRAMA	
16.00 h	Benvinguda i presentació Dr. Juan Esteva De Sagrera , Degà de la Facultat de Farmàcia i Ciències de l'Alimentació Dra. Maria Izquierdo , Vicedegana de Facultat de Farmàcia i Ciències de l'Alimentació Dra. Conxita Amat , Cap d'Estudis del Grau de NHD
16.15 h	L'Assignatura de Pràctiques Externes de NHD: Carpeta d'aprenentatge Dra. Mireia Urpi-Sarda, Coordinadora de Pràctiques Externes de NHD
16.45 h	L'avaluació compartida i les Rúbriques Dr. Josep Alsina, Vicedegà de Transferència i Relació amb la Societat, Facultat d'Educació Presentació d'una proposta del sistema d'avaluació a les pràctiques als tutors Dra. Mireia Urpi-Sarda, Coordinadora de Pràctiques Externes de NHD
17.30 h	Diagnòstic, tractament i intervenció dietètic-nutricional del pacient amb disfàgia Alicia Costa, Nutricionista del Consorci Sanitari del Maresme
18.15 h	Clausura i pisolabis

Figura 1. Programa de la 1a Jornada de Tutors de Pràctiques Externes NHD

■ DISSENY D'INSTRUMENTS D'AVALUACIÓ

El disseny dels instruments d'avaluació es realitzà seguint el pla de treball previst en el projecte. En aquests dos anys de projecte es varen realitzar les accions següents:

- Reunions de l'equip docent per tal de donar resposta a una sèrie de qüestions plantejades des de feia temps. Una qüestió fou identificar el percentatge idoni entre la ponderació de la part pràctica i la part d'aprenentatge autònom lligada a activitats de la carpeta d'aprenentatge. Després de valorar la proporció i ponderació del 40% per la part pràctica i el 60% per a les activitats de la carpeta d'aprenentatge, es va concloure que es mantenien iguals.
- Disseny específic de la guia d'avaluació per l'activitat pràctica que realitza l'alumnat al centre receptor. Aquesta eina es va treballar en diferents fases:

b.1) A partir de la guia inicial prèvia de què disposàvem, la comissió de Pràctiques Externes va treballar per establir els indicadors més adients per valorar l'aprenentatge pràctic als centres.

b.2) Una vegada establerta la primera versió es va enviar a tots els tutors dels centres per la seva revisió. Els centres que van participar en la revisió van enviar els seus comentaris.

b.3) Amb els comentaris i apreciacions recollits es va fer una nova versió dels indicadors d'aprenentatge i de com avaluar les diferents activitats. Es va convocar als tutors a una 2a Jornada de tutors de Pràctiques Externes (Figura 2) per validar l'instrument d'avaluació per la seva aplicació. La guia elaborada i validada pels tutors es mostra a la Figura 3.

De moment s'ha considerat no informatitzar els instruments d'avaluació dels centres de pràctiques per qüestions de seguretat i confidencialitat i es segueix el mateix procediment que anteriorment.

- c) Disseny específic de la guia d'avaluació per a les activitats de la carpeta d'aprenentatge que donen lloc a l'avaluació de competències concretes. Algunes de les competències que s'avaluen són: "Conèixer l'estructura dels serveis d'alimentació i unitats de alimentació i nutrició hospitalària, identificant i desenvolupant les funcions del dietista-nutricionista dins de l'equip multidisciplinar" o "Capacitat d'anàlisi, de síntesis, de visions globals i d'aplicació dels coneixements a la pràctica". En aquest sentit, després de la primera experiència amb els centres de pràctiques, i després de la formació rebuda, la comissió va poder elaborar les pautes d'avaluació amb més facilitat i efectivitat. Posteriorment, la proposta va ser treballada amb la formadora per obtenir la versió definitiva (Figura 4).
- d) Elaboració de material per a centres receptors i per a tutors de els comentaris i apreciacions recollits es va fer una nova versió dels indicadors d'aprenentatge i de com avaluar les diferents activitats. Es va convocar Durant el projecte es va contactar amb FeinaUB per tal d'entrar dins el programa "Programa de Captació i Fidelització d'empreses (CIFE)" perquè ens ajudessin a contactar amb més centres de pràctiques i ajudessin a la fidelització dels centres actuals que ofereixen pràctiques als nostres estudiants. Arrel d'aquest programa es va desenvolupar el material pels centres de pràctiques (Figura 5).

▪ **APLICACIÓ EN L'ALUMNAT**

Les guies dissenyades s'han aplicat per avaluar els estudiants de Pràctiques Externes del curs 2018-19. Aquestes guies han estat ben acceptades per part dels estudiants que les ha fet servir per saber com se'ls avaluarà des de l'inici de les pràctiques i per tant, també com a sistema per autoavaluar-se.

▪ **GESTIÓ DEL FINANÇAMENT**

El finançament aportat al projecte ens ha servit tant per comprar petit material de papereria (exemples de dossiers de Pràctiques d'altres ensenyaments) com per a la impressió de pòsters per a la comunicació dels resultats del projecte a congressos docents.

Figura 2. Programa de la 2a Jornada de Tutors de Pràctiques Externes NHD

2ª JORNADA DE TUTORS DE PRÀCTIQUES EXTERNES DE NHD-UB

22 de gener de 2019

AULA 5, Edifici la Masia
Campus de la Alimentació Torribera, Facultat de Farmàcia i Ciències de l'Alimentació, Universitat de Barcelona, Santa Coloma de Gramenet.

PROGRAMA

16.00 h	Benvinguda i presentació <u>Dra. Carme Vidal</u> , Vicedegana i directora del Campus de l'Alimentació de Torribera, Facultat de Farmàcia i Ciències de l'Alimentació <u>Dra. Mireia Urpi Sardà</u> , Cap d'Estudis del Grau de Nutrició Humana i Dietètica
16.15 h	L'Assignatura de Pràctiques Externes de NHD: Carpeta d'Aprenentatge Dra. Mireia Urpi-Sarda, Coordinadora de Pràctiques Externes del Grau de NHD
16.30h	Formar Graduats Competents: Saber Integrar, Saber Fer Dra. Conxita Amat, Coordinadora del Grup d'Innovació Docent GAMFIF, Departament de Bioquímica i Fisiologia
16.45 h	Taller: Validació de l'Instrument d'Avaluació de Pràctiques Externes. Dra. Mercedes Reguant, Professora Experta en Instruments d'Avaluació, Departament de Mètodes d'Investigació i Diagnòstic en Educació
18.30 h	El paper del dietista en el tractament del pacient bariàtric Eva Martinez, Dietista-nutricionista de l'Unitat d'Endocrinologia i Nutrició - Hospital Germans Trias i Pujol
19.00 h	Lliurament dels Diplomes de Col·laboració del curs 2017-18 Cloenda i copa de cava

Figura 3: Guia d'avaluació per els centres de Pràctiques Externes

UNIVERSITAT DE BARCELONA Facultat de Farmàcia i Ciències de l'Alimentació	Campus de l'Alimentació Universitat de Barcelona	PRÀCTIQUES EXTERNES DEL GRAU DE NUTRICIÓ HUMANA I DIETÈTICA UNIVERSITAT DE BARCELONA

AVALUACIÓ DEL TUTOR/A DEL CENTRE DE PRÀCTIQUES

Benvolgut/da tutor/a,

Us agraïm la vostra col·laboració en la formació dels estudiants del grau de Nutrició Humana i Dietètica de la Universitat de Barcelona. En aquest document us demanem que valoreu l'acompliment de l'alumne que heu tutoritzat durant les Pràctiques Externes.

NOM DEL TUTOR DEL CENTRE	
NOM DE L'ESTUDIANT	
CENTRE DE PRÀCTIQUES	
PERÍODE DE PRÀCTIQUES EXTERNES	

Si us plau, utilitzeu la següent guia d'avaluació de les competències treballades pels estudiants durant el període de pràctiques. La guia està organitzada en quatre apartats, per valorar diferents àmbits de desenvolupament: l'actitud general, l'assoliment de competències personals i de relació, l'assoliment de competències específiques de la professió, i la capacitat creativa, emprenedora i de comunicació.

Valoreu i qualifiqueu els quatre aspectes de manera numèrica, i afegiu els comentaris que cregueu oportuns per justificar l'avaluació de cada aspecte. Els vostres comentaris ajudaran els estudiants a millorar la seva formació.

ASPECTES A AVALUAR	VALORACIÓ I QUALIFICACIÓ
1. IMPLICACIÓ I ACTITUT GENERAL - Assistència, puntualitat i horari de permanència al centre - Actitud receptiva, de col·laboració, discreció i de respecte vers el centre i les persones amb les que es relaciona (tutor/s, personal, companys, clients o pacients) - Llenguatge i conducta general - Vestuari i cura personal - Ús de mòbil	Qualificació numèrica de 0 a 10: <i>(Valoracions i comentaris)</i>
2. COMPETÈNCIES PERSONALS I DE RELACIÓ - Treball en equip, col·laboració i integració - Flexibilitat i adaptabilitat (Ex. Adequació a la dinàmica del Centre) - Gestió de les pròpies tasques amb el temps i recursos disponibles - Autonomia / iniciativa activa en fer suggeriments - Empatia, capacitat d'escollar i relacionar-se - Receptivitat a les crítiques - Responsabilitat - Interès per aprendre	Qualificació numèrica de 0 a 10: <i>(Valoracions i comentaris)</i>

Aquest document es pot fer arribar al Campus d'Alimentació a través de l'estudiant en sobre tancat, o escanejat i enviat per correu electrònic a (murpi@ub.edu).

Figura 3: Guia d'avaluació per els centres de Pràctiques Externes (cont.)

UNIVERSITAT DE BARCELONA Facultat de Farmàcia i Ciències de l'Alimentació	Campus de l'Alimentació Universitat de Barcelona	<i>PRÀCTIQUES EXTERNES DEL GRAU DE NUTRICIÓ HUMANA I DIETÈTICA UNIVERSITAT DE BARCELONA</i>
3. DESENVOLUPAMENT DE COMPETÈNCIES TÈCNiques - COMPETÈNCIES QUE DESENVOLUPA EL DIETISTA-NUTRICIONISTA	Qualificació numèrica de 0 a 10:	
- Sap adaptar-se a l'entorn i a cada situació en la que es troba - Pren decisions: des de decisions senzilles fins a més complexes - Aplica coneixements teòrics a situacions reals* - Sap fer cerques bibliogràfiques - Assumeix un rol professional quan s'enfronta a la dinàmica quotidiana del centre - Aplica conceptes ètics i deontològics de la professió a través del seu comportament i de la coherència en la presa de decisions	<i>(Valoracions i comentaris)</i>	
4. CREATIVITAT, EMPRENEDORIA I COMUNICACIÓ	Qualificació numèrica de 0 a 10:	
- Aporta noves idees. Proposa nous procediments i solucions a problemes determinats - Manté la discreció, confidencialitat, i privacitat requerides. Segueix la normativa sobre protecció de dades - Es comunica correctament oralment i per escrit utilitzant el llenguatge adequat a la situació - Utilitza les tecnologies de la informació i comunicació relacionades amb l'àmbit de la nutrició	<i>(Valoracions i comentaris)</i>	

*en aquest apartat es valoren els coneixements sobre dietètica i nutrició de l'estudiant per tal d'aplicar-los a les situacions reals que es troben durant el període de pràctiques externes.

Quina nota proposeu com a nota final d'aquest alumne?	
Quina és la vostra valoració per l'assignatura de Pràctiques Externes de NHD - UB?	

Si ho considereu necessari, podeu fer una avaluació qualitativa general argumentant aquells aspectes a millorar per part de l'estudiant en pràctiques. També us agrairem qualsevol comentari per a la millora de les pràctiques, tant des del centre com des de la Facultat, que ben segur ens ajudarà a millorar la qualitat del procés formatiu:

A _____, de _____ de 20____

Signatura del tutor/a

Aquest document es pot fer arribar al Campus d'Alimentació a través de l'estudiant en sobre tancat, o escanejat i enviat per correu electrònic a (murpi@ub.edu).

Figura 4: Guia d'avaluació per les activitats de la carpeta d'aprenentatge

UNIVERSITAT DE BARCELONA Facultat de Farmàcia i Ciències de l'Alimentació	Campus de l'Alimentació Universitat de Barcelona	PRÀCTIQUES EXTERNES DEL GRAU DE NUTRICIÓ HUMANA I DIETÈTICA UNIVERSITAT DE BARCELONA

INFORME D'AVALUACIÓ DEL TUTOR/A ACADÈMIC DE PRÀCTIQUES EXTERNES

Benvolgut/da tutor/a:

Us volem agrair la vostra col·laboració en la formació dels estudiants del grau de Nutrició Humana i Dietètica de la Universitat de Barcelona. En aquest document sol·licitem la vostra valoració respecte l'acompliment de l'alumne que heu tutoritzat durant les pràctiques externes.

NOM DEL TUTOR ACADÈMIC	
NOM DE L'ESTUDIANT	
CENTRE DE PRÀCTIQUES	
PERÍODE DE PRÀCTIQUES EXTERNES	

Si us plau, utilitzeu la següent guia que serveix per integrar les diferents avaluacions de les competències desenvolupades pels estudiants durant el període de pràctiques externes. Valoreu i qualifiqueu les diferents activitats de manera numèrica. Els vostres comentaris ens ajuden a donar la retroacció a l'alumne per millorar.

INDICADORS D'AVALUACIÓ A LES ACTIVITATS FORMATIVES REFLEXIVES DINS DE LA CARPETA D'APRENENTATGE	VALORACIÓ I QUALIFICACIÓ (qualificació numèrica (QN) de 0 a 10)
1. DESENVOLUPAMENT DEL CAS (CAS CLÍNIC O PROJECTE)	QN 0 - 10
En aquesta activitat l'alumne prepara un cas clínic (si es troba en l'àmbit clínic) o un projecte (en el cas dels altres àmbits) seguint les instruccions donades a l'inici de les pràctiques. En aquesta activitat s'avalua: - La suficiència de la informació aportada en el cas o projecte - La coherència entre els objectius formulats i els resultats exposats - La rellevància dels elements aportats per la seva justificació - Adaptació argumentada i justificada a la pauta de l'activitat - Rellevància, rigor i actualització de la bibliografia	<i>(Valoracions i comentaris)</i>
2. REFLEXIÓ FORMATIVA D'EXPERIÈNCIES SIGNIFICATIVES	QN 0 - 10
En aquesta activitat l'alumne realitza la reflexió de dues experiències. S'avalua l'evolució de l'aprenentatge i la reflexió. S'avalua en aquest apartat: - La selecció de l'experiència - L'activitat és completada contestant a totes les preguntes - Profunditat de les reflexions - Els nivells de reflexió estan avalats adequadament amb bibliografia	<i>(Valoracions i comentaris)</i>

Figura 5. Dossier oficial de Pràctiques Externes de Nutrició Humana i Dietètica

CARACTERÍSTIQUES DE LES PRÀCTIQUES CURRICULARS → Les pràctiques curriculars són obligatòries i de caràcter formatiu. → Estan estructurades en una assignatura de 4t curs de 24 crèdits: Pràctiques Externes. → Hi ha dos períodes de practiques establerts, un per al primer semestre del 4t curs i l'altre per al segon, tot i ser recomanat segons l'itinerari el segon semestre.	Contactar amb Secretaria d'Estudiants i Docència Campus de l'Alimentació de Torribera: → secretaria.campusalimentacio@ub.edu	Nutrició Humana i Dietètica Pràctiques Externes CURS 2019-2020 Campus de l'Alimentació Facultat de Farmàcia i Ciències de l'Alimentació			
<table border="1"><tr><td>PERÍODES</td><td>Primer semestre: de setembre a gener Segon semestre: de febrer a juny</td></tr><tr><td>DURADA</td><td>540 hores presencials 6 hores/dia durant 18 setmanes (aproximadament 4 mesos).</td></tr></table> OBJECTIUS DE LES PRÀCTIQUES EXTERNES → Introduir a l'alumnat a l'àmbit propi del dietista-nutricionista i habitar-los a la metodologia de treball adequada a la realitat professional. → Complementar la formació i aplicar els coneixements adquirits al llarg del grau. → Obtenir experiència pràctica que afavoreixi la cerca de feina i incorporació a un lloc de treball en acabar el grau.			PERÍODES	Primer semestre: de setembre a gener Segon semestre: de febrer a juny	DURADA
PERÍODES	Primer semestre: de setembre a gener Segon semestre: de febrer a juny				
DURADA	540 hores presencials 6 hores/dia durant 18 setmanes (aproximadament 4 mesos).				

PERFILS PROFESSIONALS DELS ESTUDIANTS EN PRÀCTIQUES

EL DIETISTA CLÍNIC

Els dietistes-nutricionistes són professionals sanitaris que intervenen àmbits diversos com és l'**avaluació de l'estat nutricional, planificació i implementació de programes d'educació nutricional** per a la promoció de la salut, i prevenció de certes patologies.

El paper del dietista clínic és essencial en el control de l'estat nutricional del pacient i en la seva alimentació, sigui via oral, enteral o parenteral. L'atenció la ofereix a les **unitats d'hospitalització**, a les **consultes externes**, a l'**atenció primària** o bé a **unitat de dietètica**.

FUNCIONS GENERALS

Participar de forma general i especialitzada en l'organització, desenvolupament i avaluació de les activitats relatives a nutrició i dietètica de l'hospital.

Elaborar estàndards d'actuació professional en diferents àmbits.

Participar en accions de formació continuada.

Intervenir en el suport nutricional.

Supervisar les funcions dels tècnics superiors de dietètica.

FUNCIONS ESPECÍFIQUES

Elaborar el manual de dietes hospitalàries.

Elaborar manual de recomanacions per pacients ambulatoris.

Elaborar materials educatius (fulletons, receptes, etc.).

Dissenyar documents per avaluar l'estat nutricional.

Vetllar per les bones pràctiques d'higiene al servei d'alimentació.

Intervenir en la gestió de compres de material.

Participar en la coordinació amb el servei d'alimentació.

FUNCIONS DEL TUTOR DE CENTRE DE PRÀCTIQUES

L'alumne ha de tenir un tutor a l'entitat que haurà de desenvolupar les següents funcions:

→ **Direcció, formació i acompanyament**

→ **Col·laborar en l'avaluació continuada**

→ **Comunicació amb el tutor de la UB**

→ **Seguiment de l'evolució de l'alumne/a**

El tutor de la UB participa en el seguiment de l'alumne i n'és el responsable de l'avaluació final.

AVANTATGES DE LA VOSTRA COL·LABORACIÓ

Possibilitat d'explorar projectes de col·laboració amb grups de recerca de la Facultat

6. AVALUACIÓ, RESULTATS I INTERPRETACIÓ

Els indicadors d'avaluació d'aquest projecte juntament amb els seus respectius resultats i interpretació es mostren a la següent taula.

INDICADORS D'AVALUACIÓ DEL PROJECTE	OBJECTIUS ALS QUE REFEREIX	RESULTAT I INTERPRETACIÓ
Participació en la jornada de tutors de la primavera de 2017.	<i>O 4.1 i O 4.2</i>	<i>El programa i la organització de la primera jornada va ser molt exitosa. En aquesta jornada hi va haver una assistència de més d'un 60% dels tutors dels centres de pràctiques. Tenint en compte que aquests tutors treballen en centres clínics, centres de consultoria o clínica privada, així com centres públics i privats de diferents àmbits de la nutrició, es va concloure que va ser un èxit.</i>
Participació en el programa de formació en instruments d'avaluació	<i>O 4.1 i O 4.2</i>	<i>El curs de formació va permetre a la comissió de Pràctiques Externes adquirir competències tècniques a més de competències reflexives per tal de ser capaços d'elaborar els instruments d'avaluació. Aquest programa va permetre formar també als tutors dels centres de pràctiques i implicar-los en l'elaboració de la guia definitiva.</i>
Guia d'avaluació de les pràctiques al centre receptor Participació en la jornada de tutors (Gener 2019)	<i>O 4.3</i> <i>O 4.1 i O 4.2</i>	<i>El primer esborrany treballat per la comissió va ser enviat a tots els tutors de pràctiques. Els tutors van fer comentaris i propostes de manera virtual. A la 2a Jornada de tutors (gener 2019) es van presentar els canvis proposats pels tutors que prèviament la comissió havia validat i consensuat en el decurs dels tallers realitzats. En aquesta jornada van sorgir altres idees per millorar les eines d'avaluació que es van acabar de validar durant la seva utilització avaluant als estudiants de segon semestre del curs 2018-19.</i>
Valoració per part dels tutors de l'instrument dissenyat per avaluar les pràctiques al centre	<i>O 4.3</i>	<i>Els tutors dels centres van valorar positivament el canvi de model d'avaluació ja que el nou sistema s'adapta millor a la situació dels estudiants i al treball de competències. Les valoracions es van fer a través de correus electrònics, durant la formació i durant les jornades per als tutors.</i>
"Guia de tutors de Pràctiques Externes"	<i>O 4.1 i O 4.2</i>	<i>La Guia per a tutors de pràctiques ha estat elaborada per FeinaUB per tal d'ajudar al grau i a la Facultat a fidelitzar els centres actuals així com a cercar altres centres de pràctiques per als estudiants.</i>
Guia d'avaluació de les activitats dins la carpeta d'aprenentatge	<i>O 4.4</i>	<i>La comissió de Pràctiques Externes va elaborar la guia d'avaluació per a les activitats de la carpeta d'aprenentatge (Portafoli Mahara UB). Es va aplicar a partir del curs 2018-19. Els tutors acadèmics tenen consensuats a través d'aquestes eines la correcció de les activitats de manera homogènia.</i>

7. VALORACIÓ DE L'EXPERIÈNCIA

Els resultats obtinguts en aquest projecte s'han aplicat directament a l'assignatura de Pràctiques Externes. Actualment tant el professorat de la universitat que tutoritza els estudiants com els tutors dels centres utilitzen les eines creades a partir del projecte.

La resposta als canvis ha estat positiva i ben acceptada per ambdós col·lectius: el professorat i els tutors dels centres. El fet d'haver implicat als tutors dels centres en el procediment de disseny i validació de l'eina d'avaluació així com les reunions anuals realitzades amb ells, ha millorat la comunicació entre centres i universitat.

Els estudiants també han mostrat una bona acceptació dels criteris d'avaluació, tant els inclosos en la guia d'avaluació relacionada amb les activitats realitzades als centres de pràctiques com en l'instrument per avaluar les activitats acadèmiques que realitzen a través de la carpeta d'aprenentatge.

Els resultats obtinguts en aquesta actuació han estat presentats en diversos congressos docents com a comunicacions orals invitades, comunicacions orals i pòsters:

- Urpi Sarda M et al. Diseño de instrumentos de evaluación para las Prácticas Externas. II Jornada del profesorado del grado en Nutrición Humana y Dietética; 2019 juny 27-28; Facultat de Ciències de la Salut: Universitat d'Alacant, Espanya. Comunicació oral invitada
- Urpí Sarda M et al. Procés en el disseny d'un instrument d'avaluació de les activitats acadèmiques a les Pràctiques Externes. 10a Trobada de Professorat de Ciències de la Salut; 2019 gener 30-31 febrer 1; Campus de Bellvitge: Universitat de Barcelona, Espanya. Comunicació oral i pòster.
- Urpi Sarda M et al. Anàlisi i desenvolupament d'eines d'avaluació a les Pràctiques Externes al grau de Nutrició Humana i Dietètica. Jornada de bones pràctiques UB: pràctiques acadèmiques externes; 2018 juny 5; Facultat de Filologia: Universitat de Barcelona, Espanya. Comunicació oral invitada.
- Urpi Sarda M, Illan M, Torrado X, Lizarraga MA, Farran A, Garcia D, Andres Lacueva C, , Llorach R, Amat C. Identificar els límits de la professió i les competències professionals del Dietista-Nutricionista. X Congreso CIDUI 2018: Sessió Monogràfica 3 de Competències i desenvolupament professional; 2018 juliol 4-6; Palau de Congressos de Girona, Espanya. Comunicació oral i pòster.

8. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

- Alsina, P. Rúbricas per a l'avaluació de competències. (2013) ICE i Edicions OCTAEDRO, S.L. Barcelona
- Lima-Rodriguez, JS, Lima-Serrano, M.; Ponce-Gonzalez, JM, Guerra-Martin MD. Diseño y validación de contenido de rúbricas para evaluar las competencias prácticas en estudiantes de Enfermería. Educación Médica Superior. 2015; 29(1):119-133
- Martiáñez et al., Diseño de una rúbrica para evaluar las competencias del Prácticum del Grado en Fisioterapia. Percepción de su utilidad por los estudiantes. Fisioterapia. Vol. 37, Nº 2, 83-95 (2015).
- Mauri, T.; Sayós, R.; Garcia Wehrle, P.; Aubert, A.; Alsina, P. Rúbrica de Treball de Fi de Grau. Graus de Mestre d'Educació Infantil i d'Educació Primària. (2014). ICE i Edicions OCTAEDRO, S.L. Barcelona
- Paredes et al., Utilización de las rúbricas para la evaluación del Practicum en el grado de Odontología en la Universitat de València. Revista de Formación e Innovación Educativa Universitaria. Vol. 7, Nº 2, 88-94 (2014).
- Reguant M; Martinez-Olmo, F; Contreras-Highuera W. Supervisors' perceptions of research competencies in the final-year project. Educational Research, 60(1), 113-129 (2018)